

Ara que fa vint anys: Paella de callos

JOAN FRANCESC
MIRA

Això era un escrit meu, del febrer de 1997, i no estic del tot segur si, passats vint anys d'aquell paper (publicat en castellà, i que provocà cartes irades al director...), el tornaria a escriure o no. No n'estic segur, però probablement sí, encara que amb una mica més de comprensió i d'humor amable. La substància, però, seria la mateixa. No intenteu buscar-li sentits ocults al títol, començava llavors: "paella de callos" és simplement això, paella de callos, una cosa que sembla ser que mengen a Madrid. En efecte, pocs dies abans d'escriure aquell article jo havia visitat breument la capital del nostre regne comú, el de debò, el d'Espanya, fet que no té res de particular i que he repetit ben sovint, per raons professionals o personals. Passar uns dies a Madrid, de tant en tant, pot ser una activitat molt profitosa, considerant sobretot que allà hi ha el fabulós Museo del Prado, on he consumit tantes i tantes hores de contemplació, i també aquell altre museu on tenen un gran retrat de Tita la Baronessa. A Madrid hom també pot fer altes gestions oficials, no sempre positives, com aquella visita al ministre Barrionuevo, en nom d'Acció Cultural, pel conflicte que (per instigació de Joan Lerma) teníem a causa de les emissions de TV3, amb el resultat que pocs dies més tard enviaren la Guàrdia Civil a precintat *manu militari* les antenes. O podia ser rebut amablement per la ministra Alborch, que amablement remetia a la irrealitat de l'infinit la resposta a la poqueta cosa que li demanava, no per a mi sinó per la salut de la nostra i seua llengua, per exemple. I hom pot també visitar el monestir de les Des-

calzas Reales, activitat que recomane sense reserves: és una meravella subtil, on la quasi total soledat del visitant està habitualment assegurada. Allò que mai no he sabut fer a Madrid, satisfactòriament, és passejar amb el mateix gust que passeja a Barcelona o a València. Busqueu-hi, en aquella capital de (quasi) totes les Espanyes, un espai per deambular més o menys equiparable a la Rambla o al passeig de Gràcia: és inútil, no existeix. O busqueu-hi barris tan agradables per passejar-hi sense pressa com bona part de la València intramurs: no hi trobareu res d'equivalent. No parle per parlar, ni per manies ancestrals, és pura constatació, pur empirisme. En francès existeix el verb *flâner*, de difícil traducció, i que el Larousse defineix com "passejar sense objecte, a l'atzar; caminar *sans se presser*"; perdent el temps, peresosamente. És el que jo faig amb molt de gust i facilitat per alguns barris, carrers i places de València (o a Roma o a París, no tant a Londres...), i el que em costa moltíssim poder fer igualment a Madrid, fora dels museus i dels parcs.

Els llocs per on hom podria *flâner*, en aquesta ciutat, s'haurien de trobar, més

o menys, entre la Gran Vía i el Paseo del Prado (el mal anomenat "Madrid de los Austrias", nom tan incert com el de "Barri Gòtic" a Barcelona: gràcies que a València no gastem noms així de falsos), la Plaza Mayor que mai no he aconseguit que m'agrade com la seua germana de Salamanca, i els carrerons i les places de tota aquella part. En qualsevol cas, no s'hi pot *flâner* gens a gust, per allí. Costa massa caminar amb peresa i amb calma, sense que moleste el soroll, la brutícia, la falta de gràcia i la falta de pau: un veí insigne del barri, l'escriptor Javier Marías, ho diu molt més gràficament i brutalment que jo. No en tenen la culpa els madrilenys de fa dos segles o quatre, la tenen els bars, botigues i restaurants d'ara i la seua ben poc exigent clientela, en gran part forastera, i supose que també determinats serveis municipals. Jo no voldria veure mai els meus barris més estimats de València convertits en una cosa així, plens de bars i de restaurants *cutres*, d'anuncis ofensius, les voreres ocupades per pissarres amb el menú del dia, i altres horrors mals de descriure (no ho voldria veure, escrivia fa vint anys, però potser ja ho he vist...). I no era prou, en aquells barris d'allà, que en un bar t'oferiren una "tapa de paella", un miñiplat d'arròs groc amb una gamba. No era prou: hi havia restaurants per la Plaza Mayor –n'hi ha encara?–, que anunciaven *paella de callos*. Així mateix: *paella de callos*. Imagine que volien unir, en germandat nefanda, dos noms tan típics del folklore gastronòmic espanyol, per engany d'estrangers i corrupció de naturals. Perquè, o imagine alguna cosa així, o no sé què imaginar; tot i que, vist l'aire que han aconseguit donar a aquells pobres carrers, es pot imaginar qualsevol cosa. Paella de *jamón serrano*, paella de *gazpacho*, paella de *rabo de toro*, i fins i tot, *horresco referens*, paella de *chorizo*, gran innovació de l'alta cuina. Només em preguntava per què passen coses així en aquesta part del món que aspira a ser civilitzada. I per preguntar-m'ho, una lectora del diari m'acusava de xenòfob i racista, valga'm la Virgen de la Paloma!

«HI HAVIA RESTAURANTS A LA PLAZA MAYOR QUE ANUNCIAVEN PAELLA DE CALLOS. IMAGINE QUE VOLIEN UNIR, EN GERMANDAT NEFANDA, DOS NOMS TAN TÍPICS DEL FOLKLORE ESPANYOL, PER ENGANY D'ESTRANGERS I CORRUPCIÓ DE NATURALS»